

LBRIS

We know
books

Florence Hinckel

**NOS ÉCLATS
DE MIROIR**

**SCRISORI CĂTRE
ANNE FRANK**

Ediție bilingvă

Traducere din limba franceză
de Diana Morărașu

forteen | 2022

LBRIS

We know
books

Janvier

Ianuarie

Mercredi 17 janvier

Chère Anne,

Ma vie n'est vieille que de quatorze ans et onze mois, pourtant je peux dire qu'écrire en fait partie intégrante. J'écris tout le temps. Même quand je n'écris pas pour de vrai, j'écris tout de même. Dans ma tête. Je forme des phrases que je destine à être couchées sur le papier. Au bout du compte, elles le sont rarement, parce que je les oublie. Ma pensée serait une forme d'écriture très éphémère.

J'ai commencé à écrire vers dix ans, et je lis énormément.

Mon écrivaine préférée, c'est toi, Anne. Hélas, tu n'es plus là. Je ne pourrai jamais discuter avec toi. Tu étais une petite fille, et puis tu es morte dans un camp de concentration pendant la Seconde Guerre mondiale, à l'âge de quinze ans. Tu écrivais à une amie imaginaire nommée Kitty. Tu commençais toujours tes lettres par « Chère Kitty », puis tu les terminais par « À toi, Anne ». Tu voulais peut-être dire « À toi de m'écrire, maintenant ». Bien entendu, personne ne t'a jamais répondu. Pourtant, des milliers de gens ont lu tes lettres. Et parmi ces gens, des milliers de petites et jeunes filles. En écrivant « À toi », tu t'adressais sans le savoir à tous tes lecteurs et à toutes tes lectrices.

Miercuri, 17 ianuarie

Dragă Anne,

Cu toate că viața mea nu-i mai veche de paisprezece ani și unsprezece luni, pot spune că scrisul face parte integrantă din ea. Scriu tot timpul. Chiar și când nu scriu de-adevăratelea, tot scriu. În capul meu. Formulez fraze menite a fi așternute pe hârtie. În cele din urmă, rar se întâmplă asta, pentru că le uit. Gândirea mea ar fi o formă de scriitură foarte efemeră.

Am început să scriu spre zece ani și citesc enorm.

Scriitoarea mea preferată ești tu, Anne. Numai că tu nu mai ești aici. Nu voi putea niciodată să discut cu tine. Erai o fetiță și ai murit într-un lagăr de concentrare în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, la vârsta de cincisprezece ani. Îi scriai unei prietene imaginare pe nume Kitty. De fiecare dată, îți începeai scrisorile cu „Dragă Kitty“ și le încheiai cu „A ta, Anne“. Poate voiai de fapt să spui „E rândul tău să-mi scrii acum“. Desigur, nimeni nu ți-a răspuns niciodată. Dar mii și mii de oameni ți-au citit scrisorile. Iar printre acești oameni, mii de fetițe și copile. Scriind „A ta“, te adresai fără să știi tutu-ror cititorilor și tuturor cititoarelor tale.

Je tiens un journal depuis déjà trois ans, et je commence ce nouveau cahier à couverture rouge aujourd'hui. Les pages sont striées de lignes bleues. Mais elles sont trop espacées. Si je les suivais, je le terminerais en à peine un mois. Alors je trace au fur et à mesure une autre ligne entre chacune d'elles. Je ne sais pas pourquoi, mais j'ai besoin que mon écriture soit bien serrée. J'ai longtemps réfléchi avant de commencer à écrire dans ce cahier. Il était si beau, le plus beau que j'aie jamais eu, qu'il fallait qu'il soit spécial. Et que je ne me trompe pas. Soudain une ampoule s'est éclairée au-dessus de ma tête, et l'idée que j'ai eue m'a paru tellement évidente que je me suis demandé pourquoi je ne l'avais pas eue plus tôt. Voilà comment j'ai décidé d'écrire dans ce cahier tous les jours en commençant par « Chère Anne »... Et je finirai par « À toi, Kitty ». Pourtant, je m'appelle Cléo.

Ce sera comme si tu m'écoutais. Parfois, je regarde des photographies de toi. Je te ressemble un peu. Je suis brune et mince, et je souris souvent. Je te regarde, sagement accoudée à un bureau, et je vois une flamme dans ta poitrine. Je pense parfois que je suis ta sœur de flamme. Je sais que c'est présomptueux, mais je n'y peux rien. Je sens en regardant ton portrait la même flamme en toi que celle qui me pousse à écrire.

Il me sera difficile de dépasser quinze années, un mois et vingt jours, âge où tu as écrit pour la dernière fois dans ton journal. J'aurai l'impression de te trahir. Je pense qu'après cet âge, je ne pourrai plus t'écrire. Je ne pourrai plus usurper l'identité de Kitty. Peut-être bien que je ne pourrai plus écrire du tout. Ou peut-être qu'il faudra que je disparaisse.

J'y pense de temps à autre.

Je n'y songe pas avec tristesse. Bien au contraire.

Sunt deja trei ani de când țin un jurnal, iar azi încep acest caiet nou, cu copertă roșie. Paginile au linii albastre orizontale. Dar sunt prea spațiate. Dacă aș scrie după ele, aș termina caietul în nici o lună. Așa că, pe măsură ce scriu, mai trag câte o linie între fiecare două linii. Nu știu de ce, dar simt nevoia ca scrisul meu să fie cât mai înghesuit. M-am gândit mult înainte de a începe să scriu în acest caiet. Era atât de frumos, cel mai frumos din câte am avut vreodată, încât trebuia să fie special. Și mai trebuia să nu mă înșel. Brusc, mi s-a aprins becul și ideea care mi-a venit mi s-a părut atât de evidentă, încât m-am întrebat de ce nu mi-o fi venit mai devreme. Iată cum am hotărât să scriu zilnic în acest caiet începând cu „Dragă Anne“... Și voi încheia cu „A ta, Kitty“. Chiar dacă pe mine mă cheamă Cléo.

Va fi ca și cum tu m-ai asculta. Uneori mă uit la fotografia cu tine. Semăn puțin cu tine. Sunt brunetă și subțire și râd mult. Mă uit la tine, cum stai cuminte cu coatele pe un birou, și văd o flacără în pieptul tău. Uneori mă gândesc că suntem suflete surori. Știu că sună orgolios, dar n-am ce să fac. Privindu-ți portretul, simt în tine aceeași flacără precum cea care mă împinge pe mine să scriu.

Va fi greu pentru mine să depășesc cincisprezece ani, o lună și douăzeci de zile, vârsta la care ai scris pentru ultima oară în jurnalul tău. Mi s-ar părea că te trădez. Cred că după vârsta asta nu îți voi mai putea scrie. Nu-mi voi mai putea însuși identitatea lui Kitty. Sau poate nu voi mai putea scrie deloc. Sau poate va trebui să dispar.

Mă gândesc uneori la asta.

Dar nu cu tristețe. Dimpotrivă.

Je regarde les adultes, et vraiment quelque chose m'échappe. Je me dis que je ne pourrai que rester jeune fille dans un monde de grands, ou bien ne pas entrer dans le monde des grands. Ça peut être beau de s'arrêter sur le bord de ce monde-là, si l'on a vécu pleinement auparavant. J'ai déjà presque quinze ans, et je suis assise sur la frontière.

Souvent, j'observe maman. Je ne suis heureuse que lorsqu'elle sourit. C'est très embêtant mais c'est ainsi. C'est comme si j'étais elle. Le problème, c'est que souvent, elle ne sourit pas. Je vois ce voile devant ses yeux, et alors je la déteste. Dans ces cas-là, j'écris plus que les autres jours.

*À toi,
Kitry*

Îi privesc pe adulți și, într-adevăr, îmi scapă ceva. Îmi spun că nu voi putea decât să rămân o copilă într-o lume a celor mari sau că poate n-o să intru deloc în lumea celor mari. Dacă ai trăit plenar înainte, trebuie să fie frumos să te oprești la marginea acestei lumi. Am aproape cincisprezece ani și m-am așezat pe graniță.

O observ adeseori pe mama. Nu sunt fericită decât când zâmbește. E foarte jenant, dar așa stau lucrurile. Ca și cum aș fi ea. Problema e că, de cele mai multe ori, mama nu zâmbește. Văd un vâl în fața ochilor ei și atunci o detest. În astfel de momente scriu mai mult decât în alte zile.

*A ta,
Kitry*

Jeudi 18 janvier

Chère Anne,

Je pense souvent à ton marronnier. C'est peut-être bizarre de penser à ce genre de choses, à mon âge, pourtant je ne crois pas être plus folle qu'une autre. Et je ne suis pas la seule à penser à ce marronnier. Quand la mairie d'Amsterdam a découvert qu'il était attaqué par les parasites, l'autorisation a été délivrée de l'abattre. Mais de vives protestations se sont élevées partout dans le monde. L'arbre que tu voyais de ton annexe devait rester debout. Sinon, tu serais morte une deuxième fois. C'est ce que pensaient tous ces gens qui se sont révoltés.

Cet arbre avait une importance capitale pour toi. C'était lui que tu voyais par la lucarne que vous pouviez laisser ouverte, dans l'annexe, car elle ne donnait que sur le ciel. À l'époque, par chance, les drones espions n'existaient pas. Tu observais le marronnier dans les bras de ton amoureux, Peter. Je vous imagine enlacés tous les deux, rêveurs, les yeux rivés sur les branches mouvantes.

23 février 1944

Nous avons regardé tous les deux le bleu magnifique du ciel, le marronnier dénudé aux branches duquel scintillaient de petites gouttes, les mouettes et d'autres oiseaux, qui semblaient d'argent

Joi, 18 ianuarie

Dragă Anne,

Mă gândesc adeseori la castanul tău. Poate e ciudat că mă gândesc la astfel de lucruri la vârsta mea, dar nu cred că sunt mai nebună decât alte fete. Și nu sunt nici singura care s-a gândit la acest castan. Când primăria din Amsterdam a descoperit că era atacat de paraziți, a emis autorizația de tăiere. Numai că în toată lumea au izbucnit proteste vehemente. Arborele pe care tu îl vedeai din anexa ta trebuia să rămână în picioare. Altminteri, ar fi însemnat că ai murit a doua oară. Așa gândeau toți acei oameni care s-au revoltat.

Arborele acesta avea o importanță capitală pentru tine. Pe el îl vedeai prin lucarna pe care o puteați lăsa deschisă în anexă, căci nu dădea decât spre cer. Pe vremea aceea, din fericire, nu existau încă drone spion. Priveai castanul din brațele iubitului tău, Peter. Mi vă imaginez înlănțuiți, visători, cu ochii ațintiți asupra crengilor unduitoare.

„23 februarie 1944

Ne-am uitat împreună la cerul albastru, la castanul golaș pe ale cărui crengi scânteiau stropi mici, la pescăruși și alte păsări care, în zborul lor la firul ierbii, păreau de argint.

dans le soleil et tout cela nous émouvait et nous saisissait tous deux à tel point que nous ne pouvions plus parler.

18 avril 1944

... avril est en effet radieux, ni trop chaud ni trop froid, avec de temps à autre une petite giboulée. Notre marronnier est déjà passablement vert et on voit même poindre déjà çà et là de petites grappes de fleurs.

13 mai 1944

Notre marronnier est totalement en fleur ; de haut en bas, il est bourré de feuilles et beaucoup plus beau que l'an dernier¹.

J'imagine que tu passais de longs moments à regarder ce rare témoin des saisons qui passaient. C'était sans doute la preuve pour toi que la vie suivait son cours naturel, malgré la folie du monde. C'est pour cela que l'idée que cet arbre meure était si peu supportable pour tant de gens. Comme si la nature avait baissé les bras face au désastre humain.

Pensée idiote, car la mort fait bien sûr partie du cycle de la vie.

Finalement, un accord a été trouvé. Une structure qui devait empêcher l'arbre de tomber aurait dû permettre de le sauver, pour nous, égoïstement, une dizaine d'années. S'il avait pu parler, l'arbre aurait peut-être demandé qu'on le laisse mourir.

¹ *Le Journal d'Anne Frank*, texte établi par Otto Frank et Mirjam Pressler, traduit du néerlandais par Philippe Noble et Nicolette Oomes, le Livre de poche, 2015.

Toate astea ne-au emoționat și ne-au captivat într-atât, încât n-am mai putut scoate o vorbă.

18 aprilie 1944

...Aprilie e cu adevărat minunat, nici prea cald și nici prea rece, cu câte o ploaică din când în când. Castanul nostru este deja destul de verde, iar ici și colo se văd chiar mici ciorchini de flori.

13 mai 1944

Castanul nostru e plin de flori de jos până sus, este încărcat de frunze și mult mai frumos decât anul trecut.¹

Îmi imaginez că petreceai multă vreme privind unul din puținii martori ai anotimpurilor care treceau. Era, fără doar și poate, dovada că pentru tine viața își urma cursul firesc, în ciuda nebuliei lumii. De aceea gândul că acest arbore ar putea să moară a fost greu de suportat pentru atâta lume. Ca și cum natura ar cedat în fața dezastrului uman.

E un gând prostesc, căci moartea face, desigur, parte din ciclul vieții.

În cele din urmă, s-a ajuns la o înțelegere. O structură care trebuia să împiedice copacul să cadă ar fi urmat să permită salvarea lui pentru vreo zece ani, pentru noi, în mod egoist. Dacă ar fi putut vorbi, poate că arborele ne-ar fi cerut să-l lăsăm să moară.

¹ *Jurnalul Annei Frank*, trad. din neerlandeză de Gheorghe Nicolaescu, Humanitas, 2011, p. 228, 308, respectiv 336.